

Рослинність

Різноманітність рослинності

Закономірності поширення

рослинного покриву в Україні

Мета: систематизувати знання учнів про рослинний світ України, сформувані в учнів уявлення про різноманітність рослинного покриву України, закономірності його розміщення та видовий склад рослинності; охарактеризувати рослинні комплекси, рослинні угруповання та рослини, що охороняються і занесені до Червоної та Зеленої книг України; розвивати вміння визначати закономірності поширення рослинності України; удосконалити практичні навички та вміння працювати з різними джерелами знань; виховувати екологічну культуру, бережне ставлення до природи України і рідного краю; сприяти розумінню взаємозв'язків між усіма природними компонентами.

Обладнання: мультимедійна презентація, підручник, зошит, карти атласу

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань (географічний диктант)

<https://vseosvita.ua/test/start/mnu795>

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу

V. Узагальнення

Домашнє завдання

Пригадайте

- Які види рослин характерні для природних зон мішаних лісів, лісостепів та степів Євразії?

Низинні: - на берегах і в долинах річок;
- живляться підземними водами;
- рослини: зелені мохи, хвощ, висока густа осока, очерет, зарості верби, вільхи та берези

ОСОКА

ОЧЕРЕТ

ХВОЩ

Верхові: - на вододілах річок;
- живляться опадами (дощова вода майже не містить мінеральних речовин, тому ростуть лише рослини, пристосовані до дуже бідного харчування)
- рослини: мохи

МОХ СФАГНУМ

- Особливості реліктових та ендемічних видів рослин

Ендеміки — види рослин (тварин), обмежені у своєму поширенні відносно невеликою територією

Релікти — види, що входять до складу рослинного покриву, що збереглися з минулих геологічних епох

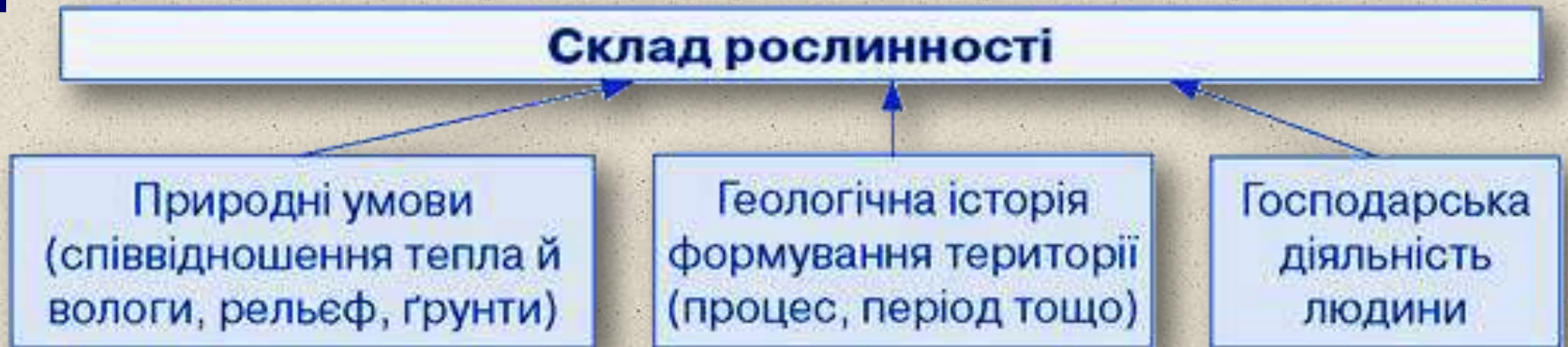
- Які рослини характерні для низинних та верхових боліт?

Різноманітність рослинності

Рослинність — це сукупність рослинних угруповань у складі різних видів рослин, що населяють відносно однорідну територію та перебувають між собою у складних взаємовідносинах

Їх розподіл у першу чергу залежить від:

- клімату
- рельєфу
- ґрунту
- поверхневих та ґрунтових вод
- людини

Типи рослинних угруповань України

ліси

степи

луки

болота

Сучасний склад рослинності України
налічує понад **27 тис. видів**

Лісова рослинність

- **Ліси є найскладнішим рослинним угрупованням → рослини там утворюють яруси відповідно до своєї висоти та віку**
  - **вкривають майже 15% території України**
  - **→ найбільше їх у гірських районах і на півночі України**
-
- **в Карпатах вкривають 40 % загальної площі**
  - **у Гірському Криму — 32%**
  - **на Поліссі — 25%**
  - **на півдні та сході України лісистість становить 4%**

- **Основні деревні породи лісів України:**
  - **із хвойних** — сосна, ялина, смерека, модрина
  - **з листяних** — бук, дуб, граб, липа, ясен, клен, береза, тополя, вільха
- **На рівнинах поширені соснові бори, листяні та мішані (хвойно-широколистяні) ліси**

- **соснові та мішані ліси** → Полісся і частково для лісостеп
- **листяні** → лісостеп
- **в мішаних лісах переважають сосна і дуб + домішок утворюють граб, липа, клен, ясен та інші**
- **листяні ліси:**
  - **дубово-букові** — на заході України,
  - **дубово-грабові** — на Правобережжі
  - **дубово-кленово-липові** — на Лівобережжі

Степова рослинність

- збереглася окремими невеликими плямами в передгір'ях Криму, на піщаних косах Азовсько-Чорноморського узбережжя, схилах балок і ярів, у долинах річок, на заповідних територіях
- у середні смугі – лучні степи
- їх встеляють типчак, ковила, пирій, тонконіг, шавлія, конюшина

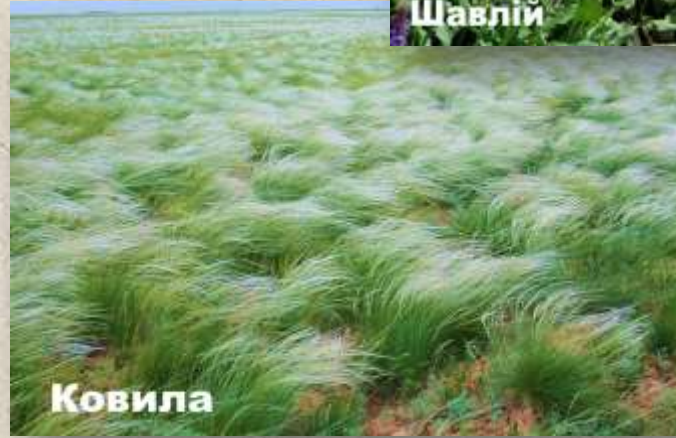
Шавлія

Конюшина

Типчак

Ковила

Тонконіг

Лучна рослинність

- серед луків розрізняють:
  - **заплавні луки** з багатим травостоєм
→ його формують конюшина, жовтець, щавель, деревій, вівсяниця, мітлиця, келерія
  - **суходільні луки** → ростуть кульбаба, костриця, волошки, пирій, тимофіївка, біловус
  - **гірські луки** вкривають карпатські полонини і кримські яйла

Болотяна рослинність

- переважно на Поліссі поширені **мохові болота**,
- які вкриті килимом сфагнових чи зелених мохів, над яким піднімаються журавлина, багно, росичка, зірочник, підмаренник
- **трав'яні болота** є на Поліссі, в лісостепу, заплавах степових річок
- рослинний покрив утворюють осока, очерет, рогіз, хвощ болотяний

Рослинні ресурси, їх охорона й відтворення

- **Рослинні ресурси** — це всі види рослин, які ростуть на певній території (включаючи водні об'єкти) і використовуються або можуть бути використані людиною
- **рослини використовуються як:**
  - **корм для худоби**
  - **сировина для виробництва** (продукти харчування, напої, папір, столярні вироби, меблі, лаки, фарби)
  - **як лікарські засоби**

- **Особливу цінність становлять ліси:**
  - **пом'якшують клімат**
  - **зменшують швидкість вітру**
  - **довше зберігають вологу**
  - **коренева система дерев запобігає ерозії ґрунту, зсувам**

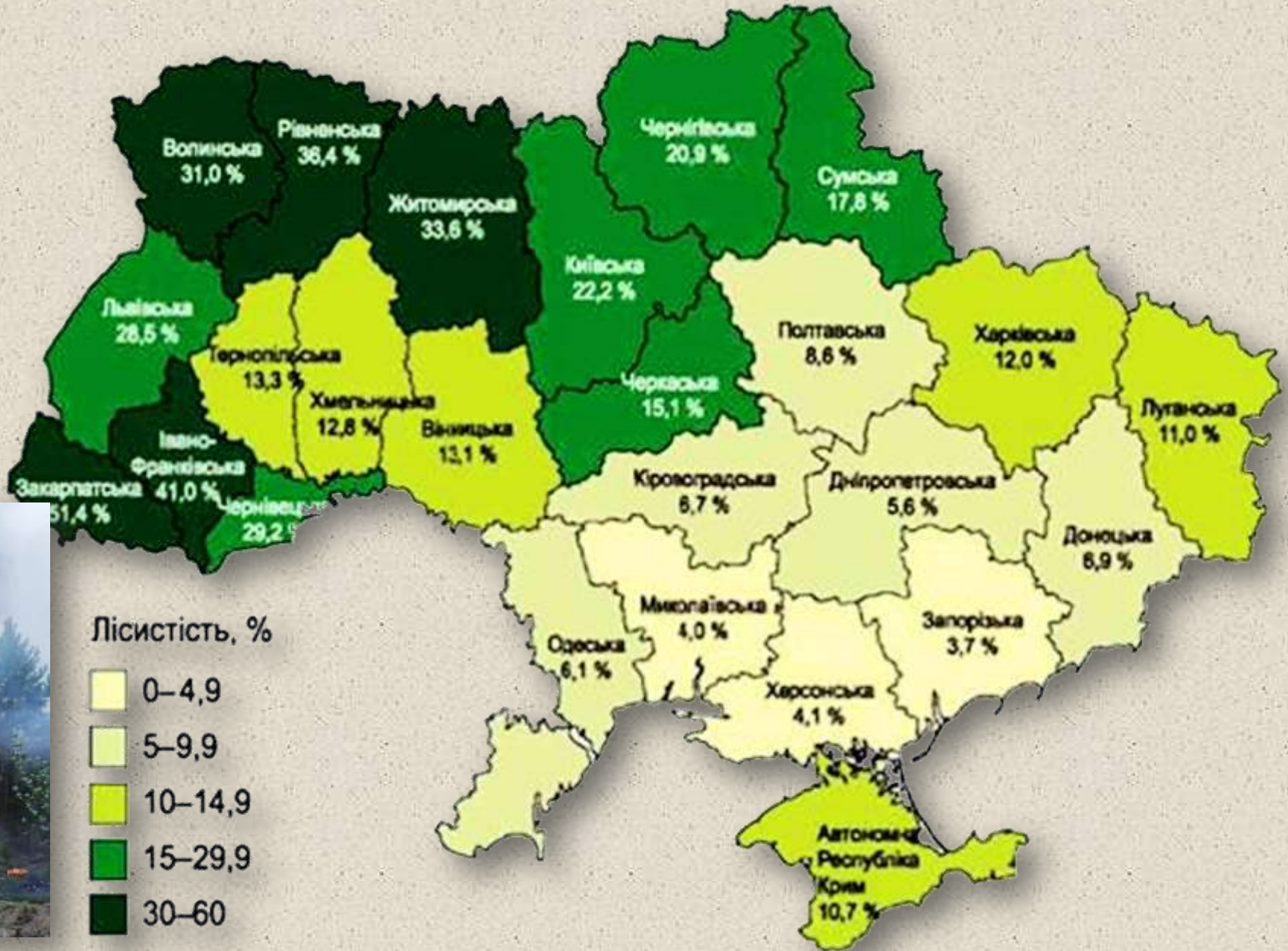
- **Людина використовує ліси для:**
  - **потреб лісового й мисливського господарства**
  - **із рекреаційно-оздоровчою**
  - **науково-дослідною**
  - **санітарно-гігієнічною**
  - **історико-культурною,**
  - **спортивною метою**

Лісистість території України

- **Зараз лісистість нашої країни становить 17,6%**
- **Великої шкоди лісам завдають пожежі**

Підсумуємо

- **Рослинність України являє собою сукупність рослинних угруповань у складі різних видів рослин, що населяють відносно однорідну територію та перебувають між собою у складних взаємовідносинах**
- **В Україні основними типами рослинних угруповань є ліси, луки, степи та болота**
- **Ліс має велике природоохоронне значення. Він захищає ґрунт від водної та вітрової ерозії, затримує вологу, закріплює піски, є середовищем існування тварин**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

Опрацювати параграф підручника 33 , матеріал конспекту, виписати рослини, які занесені до Червоної та Зеленої книги України (не менше 10), рослини ендеміки і релікти України, вивчити їх.

**Роботу надсилаємо на HUMAN або на ел адресу:
school55lm@gmail.com**